

REPORTATGE [per Alfons Petit]

Homes de bosc

S'aixequen quan encara és fosc per anar a passar fred, i humitat, i caminar hores i hores. Són caçadors i se senten feliços amb una escopeta a les mans i un gos al seu costat.

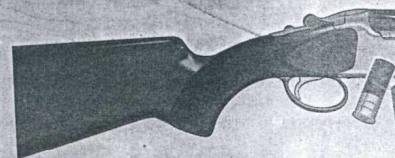
És un dia de cacera atípic. A l'acotat de Caldes se celebra el campionat local de caça menor (en la varietat de perdiu). Cinc caçadors amb els seus gossos intentaran obtenir el títol i representar d'aquesta manera la societat local de caça en el campionat provincial. La nit abans, Lluís Díaz, un dels vocals de la junta de la societat, ha deixat anar 44 perdius en algun indret de l'acotat. Les aus les han comprat en una granja cinegètica de Vallcanera i els han costat unes 1.200 pessetes cadascuna. D'aquesta manera s'asseguren que els caçadors tindran la possibilitat de demostrar la seva punteria. L'alliberament d'animals s'acostuma a fer periòdicament als acotats perquè no n'hi ha prou amb els que es reproduïxen de manera natural a la zona. Però és molt diferent deixar anar perdius que llebres, per exemple, perquè per cadascun d'aquests mamífers les granges fan pagar fins a 17.000 pessetes.

La trobada és a dos quarts de vuit del matí. És el dissabte 28 d'octubre i hi ha una espessa boira que fa dubtar els caçadors si no haurien de retardar una estona l'inici de la competició. Però decideixen posar-se en marxa. Cada caçador amb el seu gos i acompanyat per un jutge comença la seva llarga ruta particular (durarà unes cinc hores) a través de l'acotat amb la intenció de caçar com més perdius millor.

En el punt de trobada queden Lluís Díaz i Venanci Freixas, el secretari de la societat, que actuen com a jutges encarregats de supervisar el campionat. Els acompanyen altres caçadors, excaçadors i amics que no participen en la competició però que volen compartir l'ambient de la jornada. Mentre els caçadors competeixen (no sembla un bon dia, perquè s'escolten molt pocs trets), expliquen alguns detalls sobre la cacera. Comenten, per exemple, la diferència entre la cacera menor de ploma (perdius, guatlles, tudons, faisans...) i la de pèl (llebre, conill i guilla): «Amb la ploma el caçador va sol amb el seu gos i fa la seva. Va caminant i és el gos el que li marca on són les peces i fa que s'enlairin perquè el caçador dispari. I quan se'n cansa, plega. En canvi la de pèl funciona amb el sistema de batuda, és a dir, a cada caçador se li assigna un punt on fa parada i no se'n pot moure. Els gossos porten un grup de gossos que quan troben una peça intenten fer-la anar cap on hi ha els caçadors». Freixas i Díaz coincideixen a considerar aquest segon sistema (el mateix que es fa servir per caçar el porc senglar, que ja és caça major) més avorrit. Freixas, concretament, apunta que «a mi m'agrada caminar, passejar pel bosc amb el gos, menjar l'entrepà, escoltar els ocells...».

La societat de caçadors de Caldes té en l'actualitat uns 170 associats, i la seva intenció és mantenir la xifra. No volen que augmenti perquè no hi hauria prou caça per a tothom. La societat propietària de cada acotat ha d'elaborar cada quatre anys un pla cinegètic en el qual

Gosso

En la cacera de la perdiu el gos hi té un paper essencial: rastreja les peces, marca la seva situació, les fa enlairar-se i, quan el caçador l'ha abatuda, s'encarrega de recuperar-la (cobrar-la). Els gossos que van competir en el campionat de Caldes eren la Daka, una Braque de Pere Estebe; la Dama, un Drahthaar de Lluís Montero; en Max, un pointer de Josep Mias; la Dama, una Braque d'Emili Marcos i en Sam, un breton de Gerard Barnés.

També resulta imprescindible l'escopeta, que pot costar des de les 100.000 pessetes fins als 3 milions, en

es fixen la xifra màxima de socis que pot tenir, les espècies que s'hi poden caçar, la manera d'anar repoblant, etc... «Abans era un descontrol», comenta Freixas, que considera que aquests plans, que ha d'aprovar la Generalitat, són un bon instrument per garantir la cacera.

Però hi ha problemes que els plans no preveuen: «La guilla es menja molts dels animals que deixem anar, però la lluita caçador-guilla és de sempre, és el nostre competidor directe, i a més la guilla fa servei perquè fa neteja de conills malalts; ara bé, patim una plaga de visó americà, que no se sap d'on ha sortit, i que és més agressiu que l'autòcton». Tot plegat fa que, segons els càlculs de Lluís Díaz, «només sobrevisquin un trenta per cent dels animals que alliberem». Un altre gran enemic seu és, afegeix Díaz, «l'agricultura moderna. Trobem animals morts sencers, que no han estat devorats per cap alimanya ni abatuts per cap caçador, i això és culpa de les fumigacions, de les neteges de marges...».

Tots dos relaten que habitualment es comença a caçar per tradició familiar i que és una activitat que serveix per «desconnectar». Freixas es declara «caçador ecologista», perquè «de fet, caço poc i el que m'agrada és caminar pel bosc amb el gos. Ara bé, m'avorreix molt no trobar res». «En canvi hi ha gent que si no mata, no arrasa...», postil·la Díaz.

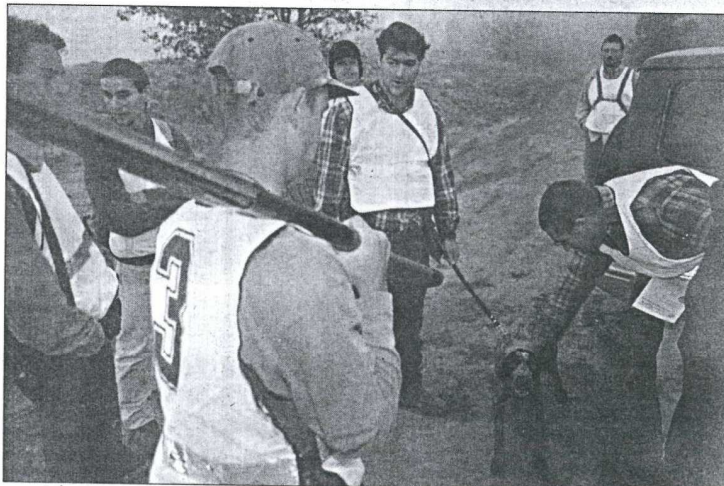
Els caçadors

Cap a un quart d'una comencen a tornar els primers caçadors. Ells, gossos i jutges vénen molls, cansats i una mica decebuts perquè no ha estat una bona jornada de cacera. El concurs el guanya Gerard Barnés, de 19 anys, que amb el gos Sam ha abatut quatre perdius. Entre els altres caçadors, tres perdius i una guatlla. La boira de primera hora del matí els ha fet anar malament, i fins i tot els ha donat algun ensurt: «He sentit un soroll, m'hi he acostat i m'he espantat quan he vist que hi havia uns homes que buscaven aigua amb un pèndol; he pensat que els podia haver fotut un tret», explica Emili Marcos, vicepresident de la societat i un dels cinc concursants. És una de les moltes anècdotes que a partir d'aquell moment, un cop recuperats una mica, comencen a explicar els caçadors: parlen d'un gos que va desaparèixer durant tres hores a Sant Aniol, de llebres que s'han mort de l'espant quan han sentit un tret, de l'enrampada d'un caçador i un gos per culpa d'una tanca electricada... Riuen quan un dels gossos, excitat de manera ben visible, empta un parell de gossos, i recullen la parada per anar a completar la jornada a l'Hostal de Franciac amb un tiberi i l'entrega de premis.

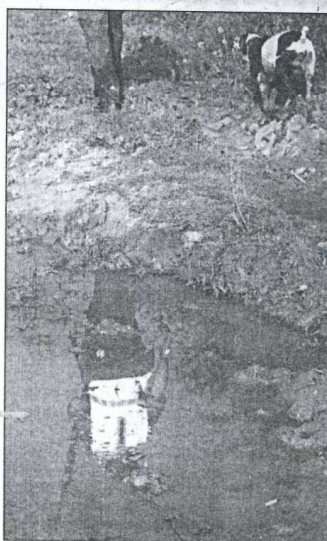
A l'hostal, l'ambient encara es relaxa més, i amb l'aperitiu es generen noves converses; moltes sobre cacera, però d'altres sobre temes ben diversos: a la televisió repeteixen el pregó de les Fires de Girona i algú comenta el mal humor que se li va notar a Joaquim Nadal quan va veure que l'esbrancaven; un altre membre del grup, arran d'un comentari sobre el canvi de bisbe, aposta perquè la missa la facin noies ben escotades i amb minifaldilla. «Hi aniria molta més gent, segur», assevera.

Emili Marcos defensa que els caçadors no eliminen els animals: «les bèsties les maten igual de manera industrial». Tot i això, admet que «abans era una activitat ben vista, i ara no tant». Ell l'enfoca com una manera de fer esport i de passar un dia agradable: «Camines pel bosc amb el teu gos i t'ho passes bé». Marcos assegura que «no entenc la cacera sense el gos; és un gos de cacera, sempre ho ha estat, i la seva finalitat és aixecar la peça i agafar-la. El gos vol mossegar la peça perquè és un depredador». Quan recorda l'ensurt que ha passat per culpa de la boira, en Miliu —com el coneixen els companys— diu que «abans de prémer el gallet n'has d'estar molt segur. Però hi ha accidents i la majoria es produeixen en la cacera del senglar, perquè hi ha molta tensió». Li molesten molt «aquests comentaris que es fan després d'un accident, dient que no l'havia vist, que havia sentit un soroll... S'ha de dir la veritat, que se t'ha escapat un tret, perquè hi ha molta tensió i pot passar».

Mentre prenen un aperitiu, Josep Camós i Ramon Díaz defensen la cacera de pèl. «No t'avorreixes, perquè mentre estàs a la parada esperant fas la torrada, busques bolets, i treus l'estrès de la setmana...». Comenten igualment que en el cas de la llebre i la guilla, que són animals amb molta mobilitat i molt ràpids, la zona on es fa la batuda ha de ser molt

La trobada. Són dos quarts de vuit del matí i a Caldes hi ha molta boira. Tot i això, els caçadors decideixen començar la competició. Després de les salutacions de rigor se sortegen els jutges (cada caçador en porta un, però haurà d'anar amb un altre caçador) i comença la cacera. Hi ha temps fins a la una de la tarda

El gos. El paper del gos és bàsic en la cacera. En la de la perdiu, el gos s'encarrega de seguir el rastre de la peça, d'indicar la seva presència, de fer que s'enlairi i, si el caçador ha aconseguit abatre-la, de buscar-la i portar-la a l'home. El matí és llarg, es camina molt i convé recuperar forces amb un bon esmorzar.

i escopetes

cara que se'n pot trobar una de correcta per unes 150.000. Hi ha diferents tipus d'escopetes, encara que últimament s'estan imposant les automàtiques. No són automàtiques, i per a alguns caçadors tenen més encant, les escopetes amb dos canons, situats l'un al costat de l'altre, i les anomenades de posta, també amb dos canons, però l'un sobre l'altre. Pel que fa a la munició, en caça menor s'usen cartutxos de perdigons i en la major, bales.

Pointer. És un dels gossos de mostra més apreciats per la seva resistència i el seu excel·lent olfacte.

Ve de la pàgina anterior

àmplia. «Amb una guilla t'hi pots passar tot un matí», explica Díaz.

Al grup s'hi afegeixen també excaçadors que no han participat en el concurs i fa temps que no van a caçar —«un dia vaig matar un senglar i vaig pensar que ja em podia retirar», comenta un d'ells— però que volen compartir l'ambient. I és precisament en el dinar (habituals quan es caça en colla, i no tant quan es va per lliure) quan més es nota aquest ambient. Comentaris, bromes, anècdotes posen el punt i final (juntament amb l'entrega de guardons i l'agraïment als patrocinadors) a una llarga jornada de cacera.

Per què cacen

Josep Mias és independentista, i ho proclama obertament, amb un penjoll al coll, amb pegats de roba al xaleco de caçador, i amb una samarreta reivindicativa. Té 20 anys i va a cacera des dels 14. El primer cop que hi va anar, el seu pare va matar un senglar. Li va agradar l'ambient i va continuar acompanyant el pare fins que va tenir l'edat d'obtenir el permís d'armes i començar a caçar pel seu compte. Ho fa seguir tot: ploma, pèl i senglar, i diu que «la cacera de la perdiu és la més entretinguda, perquè normalment sempre trobes una cosa o una altra; en canvi, el porc (senglar) és més avorrit». La ploma també té l'avantatge que «pots plegar quan vulguis, i en canvi en el senglar t'has de quedar a la parada fins que s'acaba la batuda». Li agrada la natura i el bosc, i quan se li demana si no s'ho passaria igualment bé anant a passejar pel bosc amb el seu gos, però sense matar cap animal, replica que «és una satisfacció veure treballar el gos, que fa la seva feina, i tu acabes la feina».

Tot i que assegura que últimament «hi ha força gent jove que s'enganxa a la cacera, i també força dones», no li veu gaire futur a aquesta activitat perquè «ha de venir de l'arrel, i abans hi havia més tirada cap a anar a caçar». Admet que «les xicores et *foten canya*» per practicar la cacera, i que «hi ha noies que et diuen que ets molt poc ecologista, i un assassi». Però ell contesta que «la gent que em diu això no menja només verdura, i tota la carn que mengem ve d'animals que se'ls ha hagut de matar». Ell es menja les peces que caça, i regala les que li sobren a gent que també se les menja. La cacera també li dóna l'oportunitat de conèixer molta gent i, en segons quines ocasions, «al final es fa un tiberi que és el millor».

Pere Esteba, conegut per Pau i protagonista del reportatge fotogràfic d'aquestes pàgines, té 53 anys i també va començar a caçar per tradició familiar —«el meu pare era un excel·lent caçador», apunta—. Havia caçat senglar, però en l'actualitat es dedica només a la ploma (perdiu, becada...). Diu que les coses, en aquesta activitat, «han canviat el cent per cent». I ho justifica: «El bosc s'ha fet malbé, està ple de deixalles, i l'únic que el cuida és el caçador, que se l'estima. Els caçadors paguem per poder anar a bosc, i els boletaires, no. Nosaltres anem amb molt de compte i ells, no. Si sento una fressa, no m'hi acosto, i ells en canvi sí que ho fan». Aquest mecànic comenta que sent una gran satisfacció quan «agafo l'escopeta i els gossos i me'n vaig a bosc; m'hi sento bé encara que no mati res». Pau afegeix que «els gossos em fan disfrutar» i que tot plegat li serveix de «manera de desconnectar». També creu que el caçador ha de matar la peça: «Ho has de fer perquè el gos te la porti. Ell fa la seva feina trobant i aixecant la peça i tu l'has de matar i esperar que al cap d'una estona el gos l'hagi trobada i te la porti».

Opina que els joves que es dediquen a la cacera «seran bons caçadors, perquè tenen tanta afició que no surten de marxa per poder anar a caçar, o van de marxa però després vénen a bosc; si no ho portessin a dins, no ho farien».

Entre aquests joves hi ha Gerard Barnés, que explica que «quan mato la peça ho passo malament, però és l'afició el que t'hi porta. Si pugues li tornaria la vida. Però no es pot». Considera, com ho fan els altres caçadors, que veure caçar el gos «és una satisfacció». També va començar a anar de cacera de petit, i influenciat per l'ambient familiar: els seus avis, el seu pare, els seus oncles ja eren caçadors. Al principi només acompanyava el pare i quan va tenir l'edat es va treure la llicència d'armes. Ara de tant en tant també va al senglar, encara que ho fa portant els gossos que han de dirigir l'animal cap a les parades on hi ha els caçadors. Afirmar que els seus amics «entenen bé la seva afició, i admet que quan surt a sopar amb Mias, encara que hi hagi altra gent, «ens podem passar molta estona parlant de cacera».

L'èxit. La gossa Daka li porta a Pere Esteba la perdiu que acaba de matar. «El gos fa la seva feina i el caçador l'ha de completar», explica.

La tornada. El matí ha passat i és hora de tornar al punt on esperen els caçadors que ja han acabat de competir i les persones que s'han afegit a la jornada per l'ambient.

El guanyador. Un gos torna esverat de la caminada pel bosc. Després del recompte de les peces i de les penalitzacions, el guanyador és Gerard Barnés, de 19 anys, que rep un trofeu, un perril i sacs de pinso.

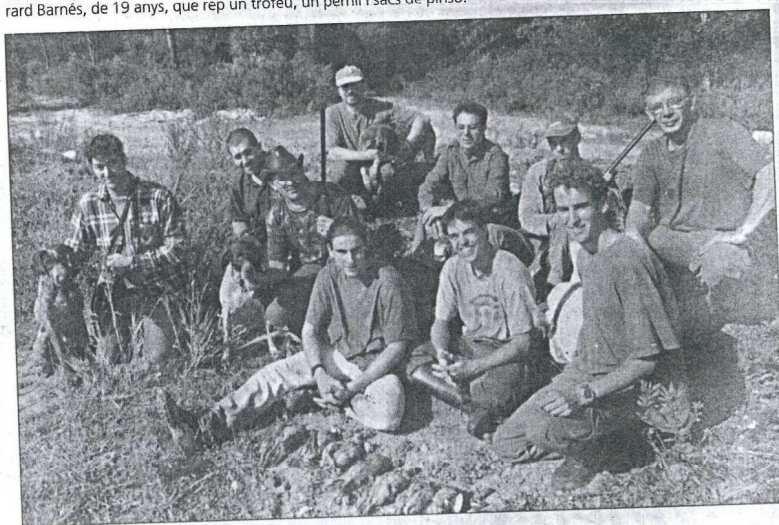

Foto de grup. Caçadors, jutges i gossos posen per al fotògraf amb les peces capturades durant el llarg matí: en total, set perdius i una guatlle. No és un botí espectacular, però ningú no se'n lamenta gaire. Han passat una bona estona fent allò que més els agrada i encara queda per endavant un tiberi amb els companys.

Quinze mil caçadors

A les comarques gironines hi ha uns quinze mil caçadors federats, segons les dades d'aquesta temporada de la Federació de Caça de Girona. Igualment hi ha 170 societats de caçadors federades, encara que aquesta xifra no coincideix amb la d'acotats existents a la demarcació, perquè, encara que la majoria de les societats tenen el seu propi acotat, n'hi ha algunes que no en tenen i en canvi n'hi ha que en tenen més d'un. Dins d'aquestes 170 societats de caçadors hi ha formades 110 colles per anar a la cacera del senglar.

Jaume Salas, secretari de la Federació de Cacera de Girona explica que a les comarques gironines no predomina cap modalitat de cacera, sinó que «es

caça tot». Ara bé, únicament estan organitzades les colles del senglar perquè «el caçador que va a caçar perdius o conills va més al seu aire, i en canvi el del porc necessàriament han d'anar en colla».

Salas comenta que els caçadors «es queixen que no hi ha gent jove que s'hi dediqui, i que també hi ha molt poques dones que practiquen la cacera». Segons les dades de què disposa, «la majoria dels caçadors federats són homes de més de 40 anys». La xifra de caçadors que hi ha a Girona és similar a la de Tarragona; a Barcelona n'hi ha més i a Lleida, menys.

L'actual temporada de cacera (que va començar el 12 d'octubre, tot i que per al senglar ho va fer l'1 de setembre) s'acaba el primer diumenge de febrer.